

KONYA'DA BİR MAHALLEYE ADINI VEREN KIYMETLİ DEVLET ADAMI VE HAZİN SONU

Süleyman Şah, Sultan Mesut, II. Kılıçaslan ve Alâeddin Keykubat Anadolu Selçuklu Devleti'nin önemli sultanlarıdır. Selçukluda olduğu gibi Osmanlıda da büyük sultanların kendileri gibi akıllı ve güçlü vezirleri ve devlet adamları olmuştur. Selçuklu Döneminin önemli devlet adamlarından birisi de Konya'da bir mahalleye adını veren ve bu mahallede bir de mescit yaptıran **İhtiyareddin Hasan**'dır.

İhtiyareddin Hasan Selçuklu sultanlarından II. Kılıçaslan (1155-1192) döneminde vezirlik yapmış önemli devlet adamlarından birisidir.

Malatya'nın II. Kılıçaslan tarafından fethedilmesinden sonra bölgedeki bazı beylerin Selahattin Eyyubi'yi Anadolu Selçuklu Devleti'ne karşı kışkırtmaları üzerine II. Kılıçaslan ile Selahattin Eyyubi'nin arası açılır. Aynı zamanda Kılıçaslan'ın damadı Artuklu meliki Nureddin Mu-

ammed'in kızına kötü davranması sebebiyle Kılıç Aslan damadının üzerine yürür. Bunu üzerine Nureddin Muhammed Selahaddin Eyyübi'ye sığınır. Selahaddin Eyyübi aralarında arabuluculuk yapsa da II. Kılıç Aslan barışı kabul etmez ve damadına verdiği sınır kalelerini geri alacağını Selahaddin Eyyübi'ye bildirir. Elçilerin arabuluculuğu netice vermeyince Selahaddin Eyyübi Haçlılarla barış yaparak Kılıç Aslan'ın üzerine yürümeye hazırlanır.⁽¹⁾ Bunun üzerine II. Kılıçaslan dirayetli ve akıllı

veziri İhtiyareddin Hasan'ı Selahattin Eyyübi'ye elçi olarak gönderir. İhtiyareddin Hasan, **Selahaddin Eyyübi**'ye, büyük bir sultan olduğunu Haçlılarla barış yaparak gazâyı bırakarak cihat ruhuna aykırı hareket etmesinin İslam sultanına karşı harekete geçmekle kendisine yakışmayan bir davranışta bulunmamasını

M. Ali UZ

(1) Komisyon, Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi, Çağ Yay., İstanbul 1992, s. 255.

İhtiyarettin Mescidi, Meram - Konya.

münasip sözlerle anlatmıştır. İhtiyareddin Hasan, Haçlılarla sulh yapıp II. Kılıçaslan üzerine yürümeye hazırlanan Selahaddin Eyyubi'yi tesirli sözlerle ikna ederek iki İslam ülkesi arasındaki olası bir savaşı önlemiş olur. Bu barış aynı zamanda Ermeni ve Haçlılara karşı yapılacak mücadelede iki kuvvetli sultanın birlikte hareket etmesini sağlar. Bu, İhtiyareddin Hasan'ın en büyük başarılarından birisidir. İhtiyareddin Hasan bu meseleyi halletmemiş olsa idi bir İslam devleti ile cihatları ile tanınan bir İslam kumandanının arasında çıkacak savaşın ne büyük bir felaket olacağı aşikârdır.

II. Kılıçaslan ömrünün sonlarına doğru 1188 yılında ülkesini 11 oğlu arasında taksim ettikten sonra kendisi Konya tahtında veziri İhtiyareddin Hasan ile saltanatına devam ederken sıkıntılı günler yaşar. Oğulları zaman zaman kendi aralarında mücadele

ederken bazıları da babalarına karşı mücadeleye girişmekten çekinmezler. Kardeşler arasındaki bu mücadeleyi devlet adamları önleyemez. Sivas'ta hüküm süren büyük şeyhzade Melikşah, babası ile saltanat kavgasına girişir. II. Kılıçaslan ömrünün son beş yılında hemen hemen tamamen bu oğluyla mücadele etmiştir. Vezir İhtiyareddin Hasan sultanı Melikşah üzerine sefere gitmeye ikna eder. Baba-oğul karşılaşırsa da Melikşah'ın askerleri sultana kılıç çekmez ancak Kılıç Aslan'ın ordusundan dört bin Türkmen'in Melikşah'a iltihak etmesiyle II. Kılıç Aslan ömrünün sonuna kadar adeta esir hayatı yaşar. Mengüceklî Behramşah'ın gayretleriyle de İhtiyareddin Hasan azledilir ve Melikşah Konya'yı işgal eder.

İhtiyareddin Hasan da daha sonra II. Kılıçaslan'ın oğlu **Kayseri Meliki Nureddin Sultan-**

şah'ın yayına sığınır ve onun veziri olur. Kayseri'ye geldikten bir müddet sonra Hoca Hasan Medresesi'ni yaptırır. Bundan da onun bir unvanının Hoca Hasan olduğu anlaşılmaktadır.

Sivas'ta hüküm süren Melikşah, kardeş kavgaları sırasında 1190'lı yıllarda kardeşi Kayseri meliki Nureddin Sultanaşah'ı bir hile ile öldürdükten sonra Kayseri'yi alır ve o sıralarda Nureddin Sultanaşah'ın veziri bulunan İhtiyareddin Hasan'ı parçalattırıp cesedini sokaklarda bırakır. Bu hareketi tasvip etmeyen Kayseri halkının galeyanı sonunda İhtiyareddin Hasan'ın cesedi daha önce yaptırdığı Hoca Hasan Medresesi'ne defnedilir.

Hoca Hasan Medresesi'nin Vakfiyesi 1193 yılında tanzim edildiğine göre İhtiyareddin Hasan muhtemelen bu yıldan sonra öldürülmüş olmalıdır.⁽²⁾

İhtiyareddin Hasan'ın, cereyan eden olaylar dikkate alındığında önemli hizmetler ifa eden bir devlet adamı olduğu anlaşılmaktadır.

Konya'da **İhtiyareddin Mahallesi**⁽³⁾, mahalle birleştirmeleri sırasında Sahipata Mahallesi'ne dâhil edilmiştir. Artık bundan sonra ne İhtiyareddin Mahallesi ve ne de İhtiyareddin Hasan hatırlanacaktır. Mahallenin ve İhtiyareddin Hasan'ın unutulmaması için mescidin⁽⁴⁾ doğusunda bulunan boşluğun uygun bir yerine İhtiyareddin Hasan ile ilgili bir makam kabrinin yapıl-

Konya'da Hoca Hasan Mescidi.

Kayseri'de Hoca Hasan Medresesi harabesi ve geriplanda Hoca Hasan Camii.

masının faydalı olacağını düşünüyoruz.

(2) Osman Turan, "Selçuklular Zamanında Türkiye", İstanbul Matbaası, İstanbul 1971, s. 212, 217, 225-229.

(3) Mehmet Ali Uz, "İhtiyareddin Mahallesi", Konya Ansiklopedisi, C. 4, s. 327, 328.

(4) Mustafa Çetin Aslan, "İhtiyareddin Mescidi", Konya Ansiklopedisi, C. 4, s. 328.

KAYSERİ'DE HOCA HASAN MEDRESESİ VE CAMİİ

Selçuklu devrinin önemli devlet adamlarından olan İhtiyareddin Hasan (Hoca Hasan)'ın Konya'daki eserleri dışında, önemli bir vakıf eseri de Kayseri'dedir⁽¹⁾. Hoca Hasan (Düvenönü) Camii ve Medresesi, Kayseri'nin Kocasinan ilçesi, Hacısaki Mahallesi'nde⁽²⁾ Kamaşak Sokak'da bulunmaktadır⁽³⁾.

Arşiv evrakı da tetkik edildiğinde Hoca Hasan Medresesi, Türbesi ve Camii'nin; Hacısaki Mahallesi'nde Kamaşak Sokak, Birlik Sokak, Kart Sokak ve Atatürk Bulvarı arasında kalan tüm alanı kapsadığı anlaşılmaktadır. Medrese, Türbe, Han, Hamam, İmaret (Eski Bedesten) ve Camii ile birlikte bir külliye olarak inşa edilmiştir.

Hoca Hasan Medresesi, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 09.07.1976 tarih ve 75 sayılı Kararı ile korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiştir. H. 589 – M. 1193 yılında inşa edilen ve H. 1369/1949 yılında yenilenen Hoca Hasan Camii ise Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 02.11.2011 tarih ve 63 sayılı Kararı ile tescil edilmiştir. Ayrıca söz konusu yapılar çeşitli tarihlerde Kurul Kararlarına konu olmuştur⁽⁴⁾.

(1) Erol Yurdakul, "Vezir-i Azam Hoca Hasan'ın XII. Yüzyılda Konya ve Kayseri'de Yaptırdığı Bazı Eserler", Vakıflar Dergisi, S. XXX, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2007, s. 212 vd

(2) İhtiyareddin Hasan (Hoca Hasan)'ın Konya'daki "İhtiyareddin Mahallesi" gibi, Kayseri'de de "Hoca Hasan Mahallesi"ne adı verilmiştir. Selçuklu devrinden kalan her iki mahalle de günümüzde ismini değiştirmiştir.

(3) Hoca Hasan Medresesi, Tapununun 91 pafta, 233 ada, 31 parselinde kayıtlıdır. Ayrıca özel mülkiyette bulunan, 3118 ada, 1 ve 2 parsel, Külekçi Ali Efendi Vakfı mülkiyetinde olan 3 ve 4 parsel, Kocasinan Belediyesi mülkiyetinde olan 3127 ada, 1 parsel ile 233 ada, 97 parsel de Hoca Hasan Medresesi'nin sınırları içerisinde.

(4) Kayseri Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 31.05.2002 tarih ve 3047 sayılı Kararı;

2012 yılında Kayseri Müze Müdürlüğü tarafından yapılan kazılar ile medresenin planını verecek şekilde tüm temelleri açığa çıkarılmıştır. Ancak yapılan kazılarda bulunan yapı kalıntılarına yönelik çizimlerin yetersiz ve tekniğine uygun olmaması nedeniyle yapılan çalışmalar sonuçlanmamıştır.⁽⁵⁾ Bu tarihten sonra da medrese kalıntıları kaderine terk edilmiştir.

Harap ve sahipsiz olan Hoca Hasan Medresesi'nin ihyası için önemli girişimlerde bulunulmuştur⁽⁶⁾. Ancak günümüze kadar sonuç alınamamıştır. Kıymetli devlet adamlarımızdan Hoca Hasan'ın Kayseri halkına emaneti, ecdad yadigarı bu kıymetli eserin röleve ve restorasyon projelerinin hazırlanmasını, bu projelerin uygulamaya geçirilerek, türbe ve medresenin bir an önce ayağa kaldırılmasını, medresenin vakfiyesinde belirtildiği şekilde aslı işlevine uygun olarak kullanılmasını temenni ediyoruz.

KAYNAKLAR

Celil Arslan, "Hoca Hasan Medresesi", Kayseri Ansiklopedisi, C. 3, s. 204, 205.

Erol Yurdakul, "Vezir-i Azam Hoca Hasan'ın XII. Yüzyılda Konya ve Kayseri'de Yaptırdığı Bazı Eserler", Vakıflar Dergisi, S. XXX, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2007, s. 212 vd.

Halil Edhem, Kayseri Şehri, İstanbul, 1334, s. 1. Mehmet Çayırdağ, "Hoca Hasan", Kayseri Ansiklopedisi, C. 3, s. 201, 202.

Metin Sözen, Anadolu Medreseleri, C. II, İstanbul 1972, s. 186.

02.11.2011 tarih ve 63 sayılı Karar; 24.09.2012 tarih ve 340 sayılı Kararı; 24.05.2012 tarih ve 249 sayılı Karar;

(5) Kayseri Müze Müdürlüğü'nün 11.05.2012 tarihli Kazı Raporu.

(6) Yerel ve ulusal basında medrese hakkında çok sayıda haber de yapılmıştır. "Hoca Hasan Medresesi Göz Göre Göre Yok Oluyor! Kayserinin Tarihine Kim Sahip Çıkacak?...", Kayseri Hakimiyet; "Tarihi Medrese Sarhoşların Mekanı Oldu", 2 Ekim 2000, NTV MSNBC, Anadolu Ajansı Kayseri; "Hoca Hasan Medresesi ve tarihi Birlik Hamamı, Turizme Kazandırılacak", 11.08.2008.

ŞUBAT AYINDA KAYBETTİĞİMİZ KONYALI DEĞERLER

Ali IŞIK

“Değer” kelimesinin zengin bağlamlarından biri: “Bir milletin sahip olduğu tarihi, ilmî, sosyal ve kültürel zenginliklerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü” karşılığı olanıdır. Bu bağlamıyla değerler, kendine bir şekilde hizmet eden, dolayısıyla kendine katkı sağlayan da “değer”e dönüştürüverir. Toplumlar da yetiştirdikleri değerler ölçüsünde değer kazanırlar. Değer olamadan değer kazanmanın en basit yolu ise; yaşarlarken de ölümlerinden sonra da değerlere sahip çıkmaktır.

İşte bu düşünceden yola çıkarak bundan böyle her ay, o ay içinde kaybettiğimiz hemşehrımız olan değerlerimizin –tabi tespit edebildiğimiz kadarıyla– bir listesini sunacağız. Umarız ki bu değerlerimizin, en azından bir Fatıha ile olsun, yâd edilmelerine vesile oluruz.

01 Şubat: Mehmet Arif Bey (Topçuzade) (1871-1942)

Dersiam, hattat, şair. Konya’da, Şems-i Tebrizî Mahallesi’nde doğdu. Şeriye Vekâleti Yayın ve İlmî Araştırmalar Müdürlüğü yaptı. Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere Kurulu azalığına getirildi. Vefatından önce Konya’ya gelerek Şerafeddin ile Kapı camilerinde âlimane ve arifane vaaz ve nasihatlerde bulundu. *Beyânü’l-Hak* dergisinde çok değerli şiirleri neşredildi. Musalla Mezarlığı’nda metfundur.

02 Şubat:

Mücip Avni (1910-1932)

Şair. Konya’da doğdu. Henüz Konya Lisesi öğrencisi iken aruz ve hece vezniyle kaleme aldığı şiirler *Babalık* gazetesinde yayımlanmaya başladı.

Sami Öksüz (1954-2004)

M ü z e h h i p . Konya’da doğdu. Şair Veysel Öksüz’ün oğlu, ünlü hattatımız Hüseyin Öksüz’ün küçük kardeşidir. İstanbul Topkapı Sarayı Nakışhanesi’nde Melek Antel, Cahide Keskiner, Mamure Öz, Birsen Gökçe ve Semih İrteş’ten dersler aldı. Kültür Bakanlığının açtığı Devlet Türk Süsleme Sanatlar Sergisi’ne 1986 yılından itibaren beş altı yıl müddetle iştirak etti. Yanı sıra yurt içi ve dışında çok sayıda karma sergide çalışmaları teşhir edildi. 2 Şubat 2004 tarihinde vuku bulan Zümrüt Faciası’nda hayatını kaybetti. Üçler Mezarlığı’nda metfundur.

03 Şubat:

Ali Ulvi Kurucu (1922-2002)

Din bilgini, edip, şair, mütercim. Günümüzde Karatay ilçesine bağlı bir mahalle olan Sakyatan köyünde doğdu. Babası, Hacı Veyis Efendi’nin oğlu İbrahim Efendi’dir.

İstiklal Marşı şairinin izinde şiirler söyleyerek "Âkif-i sâni" unvanını aldı. *İslâm'ın Nûru* dergisinde yayımlanan şiirleri Dr. Ali Kemal Belviranlı'nın redaksiyonundan sonra, önce *Nurdan Sesler*, daha sonra da *Gümüş Tül* unvanlarıyla bir araya getirilmiştir. Tamamı aruzla yazılmış bu şiirler yenilerinin ilavesiyle *Gümüş Tül ve Alevler* adıyla yeniden basılmıştır. 1987-1990 yılları arasında *Zaman* gazetesinde çıkan yetmiş kadar yazısı ile bazı gazete ve dergilerdeki dört konuşması, *Gecelerin Gündüzü* unvanlı eserde bir araya getirildi. Sağlığında kendi ağzından derlenen hatıraları M. Ertuğrul Düздаğ tarafından dört cilt hâlinde yayımlandı. Medine'de, Cennetülbaki Mezarlığı'nda metfundur.

04 Şubat:

Nafiz Tahralı (1908-1992)

Cumhuriyet Dönemi Konya milletvekili ve Konya belediye başkanı. Konya'da doğdu. İstanbul Selanik Bankası ve İstanbul Maliye Teşkilatı memurluklarının ardından Konya Ortaokulu, Lisesi ve Ticaret Lisesi öğretmenlikleri, İstanbul Ticaret Lisesi öğretmeni, tüccarlık, çiftçilik, serbest tüccarlık, Toprak Mahsulleri Ofisi Konya Bölge Müdürlüğü görevlerinde bulundu. 1955 yılında Demokrat Partiden Konya belediye başkanı seçildi. Nafiz Tahralı'nın belediye başkanlığı döneminde (1955-1957) Konya'da müze meydanı açıldı. Baruthane, hal binası ve Alâeddin Torrance Gazinosu inşa edildi. XI. Dönem Konya Milletvekilliği yaptı.

05 Şubat:

Ulu Arif Çelebi (1272-1320)

Mevlâna Celaleddin-i Rumi'nin torunu, Sultan Veled'in oğlu. Konya'da doğdu. Kırk dokuz yıllık ömrünün büyük bir kısmını seyahatle geçirmiş, bu esnada Mevleviliğin yayıl-

masına çalışmıştır. Farsça bir divanı vardır. Mevlâna Dergâhı'nda metfundur.

Tahir Paşa (Mecidiyazade, Zehrî) (1848-1893)

Osmanlı devlet adamı, şair. Çeşitli mutasarrıflıklar ve mahkeme reisliklerinin yanı sıra Rumeli Mirmiranlığı yapıp, Aşar Nezaretinde bulundu. Zehrî mahlasıyla şiirler kaleme aldı. Kardeşi Ali Rıza Bey ile birlikte Durunoğlu Camii'ni esaslı bir onarımdan geçirip, avlusuna da bir şadırvan yaptırtmışlardır. Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

Hacı Veyiszade Hacı Mustafa Sabri Kurucu Efendi (1887-1960)

Son dönemde Konya'nın en önemli manevi mimarı. Konya'da, Sedirler Orta Mescit Mahallesi, Kayı Sokağı'nda doğdu. Babası Konya'nın meşhur âlimlerinden Adliye Medresesi müderrisi Hacı Veyis Efendi'dir. İslah-ı Medaris-i İslamiyye'de müderrislik yaptı. Konya İmam-Hatip Okulunun açılışında büyük hizmetleri oldu. Ayrıca burada hocalık yaptı. Türk-İslam kültüründe insan-ı kâmil olarak nitelendirilen insan tipinin son temsilcilerinden biri olan Hoca Efendi, Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

06 Şubat:

Ahmet Naim Bülbül (1942-1999)

Spor adamı, gazeteci. Konya'nın Kerimdede Mehtep Mahallesi'nde doğdu. Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

Mehmet Köseoğlu (1932-2006)

Katı ustası, se-defkâr. Konya'da doğdu. Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

**Ömer Zekai Ba-
loğlu** (1926 [tashih
1929]-2014)

Eğitimci, bürokrat, devlet adamı. Akşehir’de doğdu. Millî Eğitim Bakanlığı Dış Münasebetler Şube Müdürlüğü ve Genel Müdür Yardımcılığı, Millî Eğitim Planlama Kurulu Genel Sekreterliği, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Genel Sekreter Yardımcılığı, MEB müfettişliği ve başmüfettişliği, MEB Talim ve Terbiye Kurulu üyeliği, Gazi Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü, MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı görevlerinde bulundu. Sadi Irmak Hükümetinde Parlamento dışından Gençlik ve Spor Bakanlığına getirildi. Akşehir Nasreddin Hoca Mezarlığı’nda metfundur.

07 Şubat:

Vacit Çelebi (ö. 742/1342)

Hüsameddin Emir Vacit diye anılan Vacit Çelebi, Sultan Veled’in oğludur. Ağabeyi Abit Çelebi’nin vefatı üzerine beşinci halife olarak Konya Mevlevî Dergâhı postnişini oldu. Mevlâna Dergâhı’nda metfundur.

08 Şubat:

Mustafa Güzelkılınç (1918-1993)

Konya’da doğdu. İl Genel Meclisi, İl Daimi Encümeni, Kızılay ve Ticaret odaları yönetim kurulu üyeliklerinde bulundu. XVI. Dönemde Konya milletvekilliği yaptı. Musalla Mezarlığı’nda metfundur.

09 Şubat:

İbrahim Büyükkoyuncu (1909-1996)

Hayırsever. Sille’de doğdu. Büyükkoyuncu Hizmet Vakfını kurdu. Sille Aşağı Mezarlık’ta metfundur.

10 Şubat:

Âşık Tahir Demiröz (1911-1995)

Konya’nın Dedemoğlu Mahalle-

si’nde doğdu. Demirci Mustafa Efendi ile Hatice Hanım’ın oğludur. Divan tarzı şiirleri varsa da âşık tarzı şiirleriyle tanındı. Hacı Fettah Mezarlığı’nda metfundur.

15 Şubat:

Abdülkerim Erdinç (1878-1964)

Müderriş. Akkise kasabasında doğdu. Kur’an’ı ezberden yazabilecek derecede son derece kuvvetli bir hafız, feraiz dâhil olmak üzere, İslamî ilimlerin her dalında temayüz etmiş bir Osmanlı âlimi idi. Çumra Mezarlığı’nda metfundur.

Veysel Öksüz (1926-1993)

Şair. Konya’nın Yarma nahiyesinde doğdu. Bazı şiirleri muhtelif edebiyat dergilerinde yayımlandığı gibi, kendisi de bazı araştırmacılara konu olmuştur. Prof. Dr. Emine Yener tarafından, bütün şiirlerini topladığı divanı *Mevlânâ Âşığı Konyalı Bir Şâir Veysel Öksüz ve Şiirleri* adıyla yayımlandı. Üçler Mezarlığı’nda metfundur.

Nuri Baş (1930-2009)

Şair, yazar. Konya’nın İnlince köyünde doğdu. *Şafak, Yeni Meram, Konya Postası, Yeni İstiklâl, Merhaba* gazetelerinde; *İslâm’ın İlk Emri Oku, İslâm Düşüncesi, Altınoluk, Gözyaşı ve Ribat* dergilerinde şiir ve makaleleri neşredildi. *Kervan, Mesale, Silsile-i Şerife ve Tahmisler, Hadisi Şeriflerden Buketler, Nurlu Ufuklara, Mevlâna ve Mefhumuyla Mesnevîden Pırıltılar* isimli kitapları yayımlandı. Üçler Mezarlığı’nda metfundur.

16 Şubat:

Mustafa Asım Güven (1876-1958)

Müderris, müftü ve avukat. Hadim'in Sarnıç köyünde doğdu. Çeşitli yerlerdeki görevlerinin ardından Diyanet İşleri Başkanlığı, Meal Hazırlama Heyeti'nde yer aldı. Cebeci Asri Mezarlığı'nda metfundur.

Ali Saim Kaymak (1913-1986)

Konya'da doğdu. Amerika'da makine mühendisliği eğitimi aldı. Konya Demir ve Emsali Sanatkârlar Odası Başkanlığı yaptı (1954-1958). Beşiktaş'ta futbol oynayıp XI. Dönem'de Konya'yı TBMM'de temsil etti. Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

17 Şubat:

Hacı İsa Ruhi Bolay (1880-1954)

Müderris. Aslen Hadim'in Bolay köyünden ve âlimi çok olan geniş bir aileye mensup idi. Babası Mehmet Hulusi Efendi ile onun babası Büyük Hacı İsa Efendi de müderristi. Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

18 Şubat:

Hacı Rüştü Kurma (1878-1949)

İdealist gazi hekim. Konya'da doğdu. Balkan ve I. Dünya savaşlarıyla Millî Mücadele yıllarında senelerce cephelerde vazife gördü. Millî Mücadele esnasında vazifesini bırakıp kaçan tabur kumandanının yerine geçerek kumanda ettiği taburuyla önemli başarılar elde etmesi üzerine meşhur oldu. Millî Mücade-

le sonrası yarbay rütbesiyle Urfa Askerî Hastanesi başhekimliğinde bulundu. Bu görevde iken kendi isteğiyle emekliye ayrıldı. Emekliliğini müteakip memleketi Konya'ya gelip yerleşti. Bir müddet seyyar hükümet tabipliği yaptı. Sıtma Mücadele Teşkilatının kurulması üzerine de bu teşkilata intisap etti. Sırasıyla Beyşehir, Ilgın, Akşehir, Çumra ve Konya merkez Sıtma ile Mücadele tabipliklerinde yirmi sene çalıştı. Ilgın'da kaldığı yıllar içinde Ilgın'ı sıtma merkezi hâline getiren Kaplıca civarındaki bataklık ile Ağalar köyü bataklıklarını kuruttu. Zamanın parasıyla on binlerce lira sarfını gerektiren bu mühim işleri, bizzat başlarında çalıştığı köylülere meccanen yaptırmıştır. İstanbul'da vefat etti.

Emin Sağlamer (1921-2008)

Eğitimci, yazar. Taşkent'te doğdu. Öğretmenlik yaptı. Ankara Körler Okulunu kurdu. Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinde Millî Eğitim Bakanlığı temsilcisi olarak çalıştı. Talim Terbiye Kurulu üyeliği, İlköğretim Genel Müdürlüğü, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı yaptı. Emekliliğinden sonra mesleki yazılar yazıp, kitaplar yayımladı. Ankara Yenimahalle Demetevler semtinde Emin Sağlamer İlköğretim Okulunu yaptırıp, pek çok çocuğa burs vererek üniversitelerde okumalarını sağladı. Ankara Karşıyaka Mezarlığı'nda metfundur.

23 Şubat'ta Vefat Edenler:

Sultanülulema Bahaeddin Muhammed Veled (ö. 1231)

"Sultânu'l-ulemâ (âlimlerin sultanı)" ve "Mevlâna-yi Buzurg (büyük efendimiz)" lakaplarıyla bilinen Ahmed Hatibî oğlu Hüseyin oğlu Bahâeddin Muhammed Veled, müderris, vâiz, fakih ve sûfi sıfatlarını bir arada taşımış bir kişidir. Düşünce ve eserleriyle oğlu Mevlâna Celâleddin

Muhammed üzerinde önemli izler bıraktır.

Mehmet Zeki Dalboy (1880-1935)

Eğitimci, folklorcu, yazar. Konya'da doğdu. Konya kùltürü üzerine kaleme aldığı yazıları *Babalık*, *Selçuk* ve *Yeni Fikir* gibi gazete ve dergilerde yayımlandı. *Babalık*'ta başyazarlık yaptı. *Sille Şairleri* isimli bir kitabı vardır. Musalla Mezarlığı'nda metfundur.

Ömer Bilge (1915-1991)

Ahşap sanatkârı. Argıthanı'nda doğdu. New Mexico'daki Asya Halk Sanatları Müzesi koleksiyonunda Selçuklu kafes motifli bir rahlesi bulunmaktadır. Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

25 Şubat:

Mustafa Uysal (Yörük Hoca) (1931-2008)

Vaiz, yazar, mütercim. Çumra'ya bağlı İnlı köyünde doğdu. Konya merkezinde otuz yıl vaizlik yaptı. Bu arada pek çok öğrenci yetiştirdi. Yayımlanmış birçok telif ve tercüme eserlerinden bazıları şunlardır: *İmam-ı Azam'ın Müslümanlara ve Oğluna Vasiyeti*, *Hac ve Umre Rehberi*, *40 Konuda 40 Hadis*, *İslam'a Sokulan Bid'at ve Hurafeler*, *İslam'da Evliya Meselesi ve Harikalar*, *İslam'da Tesettür ve Hayâ*, *Ehli Sünnet Yolu*, *Mülteka Tercüme ve Şerhi*, *Mişkatül Mesabih Tercüme ve Şerhi*. Üçler Mezarlığı'nda metfundur.

26 Şubat:

Ahmet Afif Evren (1910-1977)

Gazeteci, yazar, şair. Ilgın'da doğdu.

Babalık, *Yeni Konya*, *Konya*, *Türk Folklor Araştırmaları*, *Selçuk* ve *Çağrı* gibi gazete ve dergilerde Konya kùltürünü yansıtan pek çok araştırma yazıları kaleme aldı. *Konya'da Bir Ses*, *Bazı Konyalı Muharrirler ve Hattatlar*, *Konya İçin*, *Folklor Demeti* yayımlanmış kitaplarıdır. Musalla Mezarlığı'nın Garipler bölümünde metfundur (Mezarının yeri belli değildir).

Tarık Buğra (Süleyman Tarık) (1918-1994)

Yazar. Akşehir'de doğdu. Hikâye, roman, tiyatro, gezi, deneme ve fıkra türlerinde birçok kitaba imza attı. *Siyah Kehribar*, *Küçük Ağa*, *İbiş'in Rüyası*, *Firavun İmanı*, *Gençliğim Eyvah*, *Yağmuru Bekleyen*, *Osmancık* romanlarıyla *Ayakta Durmak İstiyorum* adlı tiyatrosu eserlerinin en tanınmışlarındandır. İstanbul'da, Karacaahmet Mezarlığı'nda metfundur.

28 Şubat:

Müneccimbaşı Derviş Ahmet Dede (1631-1702)

Mevlevi şair, tarihçi, müneccimbaşı. Selanik'te doğdu. Babası Lütfullah Efendi, Konya Ereğli'den geçerek Selanik'e yerleşmiştir. Bu bakımdan Müneccimbaşı Derviş Ahmet Dede aslen Konyalıdır. İlmi, irfanı ve hoşsohbet hâliyle çevresine kendisini sevdiren Ahmet Dede, Sultan Avcı Mehmet'e musahip oldu. Ubeyd-i Zakanı'nın *Dilgüşâ* isimli risalesini Türkçeye çevirip sultana takdim etti. Devrinin ünlü bilginlerinden olan Ahmet Dede, mantık, tıp, tefsir, ahlak ve hendese gibi çeşitli sahalarda eserler verdi. Hem zahirî hem de batını ilimlerde ihtisas sahibi idi. Şöhretini *Sahâ'ifü'l-ahbâr fi vekâyi'i'l-âsâr (Câmi'ü'd-düvel)* isimli dünya tarihi ile yaptı. Mekke'de, Cennetülmuaalla'da, Hazret-i Hatice'nin ayakucunda bulunan Mevlevi Mezarlığı'nda metfundur.

Ahmet ÇELİK

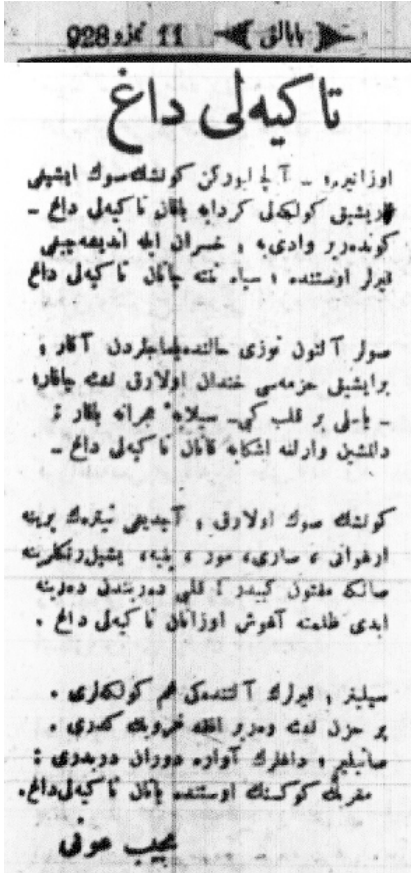
Osmanlıdan Cumhuriyete
Öğretmenlerimiz -6-

NEVŞEHİRLİ HÜSEYİN AVNİ EFENDİ ve AİLESİ -2-

MUCİP AVNİ BEY (1910-1932)

Mucip Avni Bey, 1326/1910 senesinde Konya'da doğdu. **Hüseyin Avni Efendi**'nin oğludur. Mucip Avni iyi derecede eğitim gördü. Konya Lisesi'ni bitirdi. Eğitim hayatı hakkında sınıf arkadaşlarından biri şunu kaydeder:

“Mucip Avni, sınıfımızın çalışkan talebelerindendi. Güzel şiirler yazardı. Şiirleri Babalık gazetesinde

Babalık, 11 Temmuz 1928.

çıkmıştır. Arkadaşlarıyla iyi geçirdi. Parmak uçları kesik olan Mucip Avni haklı şeylerde daima cesurdu. Okulda cereyan eden bir olayı anlatayım. Lise binası bugünkü Karma Ortaokulu'nun yerindeydi. Doku-zuncu sınıftaydık. Coğrafya derslerimize **Ziya Bey** isimli genç bir öğretmen gelirdi. O zaman okuduğumuz coğrafya ise dört ciltlik Devletler Coğrafyası idi. Ziya Bey vereceği dersleri bir kâğıt üzerine yazıp oradan okurdu. Bir gün Mucip Avni'yi müzakereye kaldırdı. O da coğrafya ciltlerini eline alıp kalktı. Hocamız bir soru sordu. Mucip Avni sorunun cevabını kitaplardan bulup okumaya başladı. Hocamız sinirlendi. Ve kitabı elinden bırakmasını söyledi. Fakat o elinden kitabı bırakmadığı gibi hocaya da şunu söyledi:

- Hocam siz yalnız coğrafya dersi okutuyorsunuz. Ve bunun da hocası-sınız. Bu haldeyken bile vereceğiniz dersleri kâğıttan okuyorsunuz. Biz ise 15 dersten sorumluyuz. Sizin yapamadığınız biz nasıl yapalım?

Bu hadise müdüre intikal etti. Ve tabiiydi ki Mucip Avni haklı çıktı ve coğrafya hocamız Ziya Bey de bir müddet sonra başka bir yere tayin oldu.”⁽¹⁾

Mucip Avni, hece ve arzu vezni güzel şiir yazardı. Şiirlerini Konya Babalık Gazetesi'nde yayınlardı. Babalık'ta çıkan şiirleri şunlardır: “Kahbe” (29 Haziran 1928), “Takke-li Dağ” (11 Temmuz 1928), “Gazi Paşa Sergisinde” (11 Temmuz

(1) Yeni Konya, 17 Ocak 1960.

1928), “Ay Düğünü” (22 Temmuz 1928), “Neredesin” (21 Ağustos 1928), “Edirne Bağlarında” (28 Ağustos 1928).

“**Takkeli Dağ**” adlı şiiri şöyledir:

*Uzanır alçalıyorken güneşin son ışığı,
Karışık gölgeli girdaba bakan Takkeli Dağ.
Gönderir vadiye hüsrana ile endişe çığı,
Kalır üstünde siyah tente çatan Takkeli Dağ!*

*

*Sular altın tozu halinde yamaçlardan akar,
Bir ışık huzmesi handan olarak neşe çakar;
-Yaslı bir kalb gibi- seylabe-i hicrana akar,
Dilnişin varlığa eşkabe katan Takkeli Dağ!*

*

*Güneşin son olarak açtığı titrek yerine,
Ergüvani, sarı mor, pembe yeşil renklerine,
Sanki meftun gibidir kalbi derinden derine,
Ebedî zulmete âğuş; uzanır Takkeli Dağ!*

Mucib Avni, Konya Lisesini bitirdiği sene 2 Şubat 1932 günü yakalandığı verem hastalığından kurtulamayarak genç yaşta vefat etti. Mucip Avni’yi, “Zeki, değerli bir genç” olarak tarif eden **Afif Evren** (1908-1977)⁽²⁾ onun hakkında şunları yazar:

“Mucip Avni, Konya’da Cumhuriyet neslinin kuvvetli bir edebi istidat ve kıymeti idi. Aruzla ve sade Türkçe ile başarılı şiirler yazıyordu. Ne yazık ki genç yaşında sönüp gitti.”

FATMA SAKİRE İMRAN (1904-1948)

Konya Darulmuallimin müdürü Nevşehirli Hüseyin Avni Bey’in kızıdır. Annesi Fatma Zehra Hanım’dır. 1320/1904’de Konya’da doğdu. İlk tahsilini Mahmut Şevket Paşa’da yaptı. 1338/1922’de Konya Darulmuallimat’tan mezun oldu.

Konya İL MEM Arşivinde mevcut özlük dosyasında tercemei halini

Fatma Sakire İmran (1904-1948)

şöyle kaydeder:

“İsmim Fatma Şakire İmran’dır. Pederim (babam) Darulmuallimin müdürü Hüseyin Avni Bey’dir. (Validemin ismi Fatma Zehra Hanım’dır)

Tabiiyetim Türkiye Cumhuriyeti, mezhebim Hanefi’dir.

Mahalli veladetim (doğum yerim) Konya, tarihi veladetim (doğum tarihim) 1320/1904 seneyi rumiyesi, 1322 seneyi arabiyesidir.

Türkiye Hükümeti, Konya vilayeti merkez Mahmut Şevket Paşa İnas (Kız) Mektebi’nden 1333/1917 tarihinde Konya Darulmuallimatı’na gittim. Konya Darulmuallimat’ından 5 Haziran 1338 tarihinde bir kıta şahadetname ahz ettim. Türkçe tekellüm ederim.

4 Eylül 1338/1922 tarihinde Konya merkez Mahmut Şevket Paşa İnas muallimliğine 600 kuruş maaşı asli ile tayin olunup, 1 Mart 1339/1923 tarihinde maaşım 650’ye iblağ edilmiştir. Elyevm mezkûr maaşla ifayı vazife etmekteyim.

İlk memuriyetimdir. Hiçbir türlü muhakemeye alınmadım ve ceza görmedim. 4 Şubat 1340/1924.

(2) M. Ali Uz, “Evren, Ahmet Arif”, Konya Ansiklopedisi, C. 3, s.279, 280.

Konya Merkez Mahmut Şevket Paşa İnas Mektebi muallimlerinden Şakire Avni⁽³⁾.

4 Eylül 1338/1922'de **Mahmut Şevket Paşa Mektebi**'nde göreve başladı. Burada görevli iken, 23 Ocak 1926 tarihinden itibaren üç ay geçici olarak hizmetten çıkarılmış ve 16 Nisan 1926'da tekrar görevine başlamıştır.

15 Eylül 1926'da Köprübaşı, 6 Eylül 1928'de İsmet Paşa⁽⁴⁾, 24 Eylül 1932'de Ulurmak, 14 Ekim 1933'de Karakurt, 29 Eylül 1934'de Nakipoğlu, 9 Ekim 1935'de Hâkimiyet-i Milliye, 14 Aralık 1936'da Seydişehir Ortakaraviran, 20 Kasım 1937'de Hayıroğlu, 28 Ekim 1938'de Ilgın Merkez, 25 Mart 1939'da Konya Şehit Sadık, 1 Kasım 1939'da Hâkimiyeti Milliye ve 27 Kasım 1941'de Altunçeşme Okulu'nda görev yapmıştır.

Bu okulda görevli iken Maarif Nezaret Meclisi'nin 18/02/1943 tarihli ve 174 sayılı kararıyla meslekten ihraç edilmiştir. Bilahare bu karar, Vekillik İnzibat Komisyonu'nca ihtar cezasına indirilmiştir. Ve 29 Eylül 1944'de **Cihanbeyli Yeniceoba Nahiyesi** başöğretmen vekilliği-

ne tayin edilmiştir.

5 Ekim 1946'da **Karapınar Merkez Okulu**'na öğretmen olarak atanan Şakire Hanım, 6 Mart 1948'de Konya Memleket Hastanesi'nde eceli ile vefat etmiştir⁽⁵⁾.

Şakir Hanım'ın vefatını "Acı Bir Ölüm" başlığı ile Selçuk gazetesi şöyle haber verir: "Cihanbeyli ilçesi öğretmenlerinden Şakire Çıktay, cumartesi günü Memleket Hastahanesi'nde Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi meslektaşlarının omuzlarında taşınarak ebedi istirahatgahına konulmuştur. Kederli ailesi ve meslektaşlarına baş sağlığı dileriz."⁽⁶⁾

Şakire Çıktay, Üçler Mezarlığı'na (101 ada, 133 parsel) defnedilmiştir.

Kabir taşında;

"Fedakâr Mümtaz Teyzemiz

Öğretmen Şakire Çıktay

R. Fatıha

Ö. 6.3.1948" yazılıdır.

Kaynaklar:

Ahmet Çelik, Konya Daru'l-İrfan Mektebi, Merhaba Akademik Sayfalar, 8 Ekim 2014, Sayı: 24, s.371-375

Afif Evren, Bazı Konyalı Muharrirler ve Hattatlar, Konya 1937.

Babalık, 16-17 Ağustos 1922.

Hakem, 16 Kânunuevvel 1325.

Hüseyin Köröğlu, Konya Darulmuallim Müdürü Hüseyin Avni Efendi, Özdemokrat 23 Aralık 1959.

KMEM BYEK D NO 56 Konya Merkez ve Mulhakati İlk Mektep Muallimlerinin Sicil Numaralarının Kaydına Mahsus defter, DSCN_0418

KMEM, Muallim Teftiş Defteri, (IV), s. 71.

Meşriki İrfan, 1 Teşrinievvel 1325/14 Ekim 1909.

Meşriki İrfan, 17 Kânunuevvel 1325/30 Aralık 1909.

Meşriki İrfan, 26 Temmuz 1326.

Selçuk, 9 Mart 1948.

Yılmaz Nuzumlaer, Mucip Avni, Yeni Konya, 17 Ocak 1960.

(3) KMEMK 3-28_0041-42.

(4) KİSTP-14_0008.

(5) Konya İl MEM Özlük Arşivi, No:7443.

(6) "Acı Bir Ölüm", Selçuk, 9 Mart 1948.

AKŞEHİRLİ HACI SÜLEYMAN EFENDİ (SÜLEYMAN NECATİ ÖZUS) (1868-1953)

Ahmet AY

Reisül-Kurra⁽¹⁾ Akşehirli Hacı Süleyman Efendi, 1868 tarihinde Artvin iline bağlı Ardanuç kazasında doğmuştur. Babası **Hüseyin Bey**'dir. Müftülük, imam hatiplik, Kuran ve hafızlık muallimliği görevini ömrünün sonuna kadar verimli bir şekilde devam ettirmiştir. Akşehir'de "**İstanbul Hoca**" ve "**Süleyman Efendi**" olarak tanınmasına rağmen asıl adı Süleyman Necati Özus'dür. Tarık Buğra'nın Küçük Ağa'sında geçen "İstanbul Hoca" ile karıştırılsa da yaşadıkları dönemler farklıdır. "İstanbul Hoca" olarak tanınan şahsın asıl adı Mehmet Reşit Efendi'dir.⁽²⁾

On yaşında **Seyit Abdulvehhab Efendi**'den hafızlığını tamamlayıp ilim tahsili için İstanbul'a gitmiş, aşağıda isimlerini zikredeğimiz üstatlardan tertil, tedvir, tahdir, kıraat⁽³⁾ kuralarını (sema, müşafehe, arz) usulünce tahsil etmiştir. Kıraat-ı seba ve aşere-i takrib⁽⁴⁾ alanların-

Süleyman Necati Özus (1868-1953)

da icazetname almıştır.

Ders aldığı hocaları: Üsküdarlı Altunzade Camii hatibi Hafız Hasan Efendi, Seyit Mehmet Eset Efendi, Ermiyeli Hasan Hilmi Efendi, İbn-i Abidin Efendi, Müni'l-İslam'dır.⁽⁵⁾

Kendini yetiştiren Süleyman Necati Efendi memleketine dönerek İstanbul'da aşağıdaki

(1) Kurra: sözlükte, okuyucu ve okuyan anlamını ifade eden "kari" kelimesinin çoğuludur. İstilah da ise, "yedi ya da on kıraatın kendilerine nisbet edildiği imamlara denir". Ayrıca Kur'an'ın tamamını ezberleyen ve ondaki kıraatlara hakkıyla vakıf olan kimselere de kurra ismi verilmektedir. Muhsin Demirci Kuran Tarihi, s. 157-168.

(2) Tarık Buğra, Küçük Ağa, 2001 s. 58; Akşehir Postası, 25 Mart 2014.

(3) Kıraat: "Karee" fiilinden mastardır ve sözlükte okumak anlamını ifade etmektedir. Terim olarak manası ise herhangi bir kelime üzerinde med, kasr, hareke, sükun, nokta ve i'rab bakımından meydana gelen değişiklik demektir.

(4) Kıraat-ı aşere imamları: Nafi: Ebu Abdurrahman Nafi b. Ebi Nuaym el-Leysi (ö.169/785), İbn Kesir: Abdullah b. Kesir el-Mekki (ö.120/738), Ebu

Amr: Ebu Amr b. el-A'la el-Mazini(ö.154/770),İbn Amir: Abdullah b.Amir el-Yahsubi (ö.118/736), Asım: Ebu Bekr Asım b. Ebi'n-Necud(ö.128/745), Hamza: Ebu Ammare Hamza b. Habib ez-Zeyyat (ö.156/773), El-Kısa: Ebu'l-Hasen Ali b. Hamza el-Kısa(ö.189/805), Ebu Ca'fer:Yezid b. el -Ka'ka' el-Mahzumi (ö.130/748), Yakub: Yakub b. İshak (ö.205/820), Halef: Halef b. Hişam (ö.229/843)dır. Muhsin Demirci, Kuran Tarihi, s. 157-168

(5) Dr. Muharrem Bayar, Akşehir Tarihi, 2014, s. 535; Hasan Hüseyin Yıldırım, Akşehir Alimleri Gönül Sultanları, s. 73.

Süleyman Necati Özus, el yazısı.

camilerde görev yapmıştır: Kılıç Ali Paşa Camii, Vişnezade Camii ve Sultan Abdühamit'in okuyuşuna hayran olduğu için görevlendirdiği Yıldız Sarayı Camii. Nurettin Efendi'nin vefatından sonra Topkapı Sarayı Kutsal Emanetler Dairesi'nde görevlendirilerek değişik ödüllerle taltif edilir. Böylece saray erkânı tarafından yakından tanınır.

İstanbul'un işgal edilmesiyle Afyon Bolvadin'de kadı olan arkadaşısı **Hasan Hilmi Efendi** tarafından davet edilerek buraya yerleşir, Yörükzade Ahmet Fevzi Efendi (1874- 1957)⁽⁶⁾ kucak aç-

arak onun eğitim işlerini kolaylaştırır. Burada öğrenci yetiştirmeye başlar. Başta Hafız Şükrü Şahiner olmak üzere İbrahim Çürük, Hüseyin Sezer gibi öğrencileri yetiştirir. Bolvadin Kadı'sının Akşehir'e tayin edilmesiyle arkasından o da Akşehir'e gelir. Akşehir'e intikal ettikten sonrada Ahmet Fevzi ile de ara ara mektuplaşırlar.⁽⁷⁾

Mustafa Fevzi bin Numan'ın yazmış olduğu Şumus-Safa fi Evsafı'l-Mustafa⁽⁸⁾ adlı eseri Ahmet Fevzi Efendi'den isteyerek görev yaptığı bölgede kitabın dağıtımını yapar. Değişik tarihlerde yazılmış sosyal ve kültürel içerikli saray yazışma kurallarına uygun mektuplarını görmekteyiz.⁽⁹⁾

1923 tarihinde Akşehir'e yerleşen Süleyman Necati Efendi ilmiye müderrisliği, merkez vaizliği, İplikçi Camii imam hatipliğine ek olarak Akşehir Kur'an Kursu öğretmenliği görevini yürütmüştür. Kurs öğretmenliğini yaparken sabah namazından sonra evinde mesai saatleri içinde Kur'an kursunda öğrencileri dinlerdi.

Bu görevine devam ederken İlgin'dan Müftü Abdullah Arılık, Geçitli Hafız Mehmet Kağnıcı, Çataklı Hafız Sadettin Yıldız, Kurşunlu Camii müezzini Mehmet Demir, Çataklı Hafız Ahmet Ok, Çataklı Dabanın Hafız İsmail Ay gibi; Akşehir'den ise müftü Tahsin Çalışır, Ali Bayram Kılıç, Osman Arı gibi öğrencileri yetiştirmiştir. Bu öğrenciler din hizmetlerini yerine getirmek üzere

(7) 30 Mayıs 1340, 22 Mart 1334.

(8) Dersaadet, Tavs-i Tabaat Matbaası, 1331, Nuh Mehmet Güzel Günümüz Türkçesine çevirisini yapmıştır.

(9) TDV Cilt 18 s. 442-443.

(6) H. Hilmi Özdemir, Bolvadinli Yörükzade Ahmet Fevzi Efendi', 2007 Ankara, s.1.

Konya'nın değişik bölgelerine gitmişlerdir.

1947 yılında Akşehir Müftüsü Hasan Hilmi Efendi'nin vefatı üzerine 13.08.1947 tahinden 28.05.1953 tarihine kadar Akşehir müftülüğü görevini yerine getirmiştir.⁽¹⁰⁾ İstanbul'da devlet erkânını yakından tanıdığı için onların hürmetini celbetmiş dengeli, tutarlı, otoriter tavrından dolayı Akşehir'de yapmış olduğu çalışmada hiçbir zorluk ve baskı ile karşılaşmamıştır. Süleyman Necati Efendi zaman zaman Konya'ya gelerek Kapu Camii imamı **Haydar Efendi** ile görüşürdü.

Konya'nın üstadlarından **Ağazade Osman Efendi**⁽¹¹⁾, öğrencilerinden **Mevlüt Çelikbaş** ile **Hasan Hüseyin Varol**'u⁽¹²⁾ mukabele okumak üzere 1951 tarihinde Akşehir'e gönderir. Orada kendilerine Tatar Uncu Recebin yardımcı olacağını söyler. Uncu Recep, Süleyman Efendi'nin kırâatta hata kabul etmez olduğunu öğrencilere bildirir.

- Namazdan önce biriniz, sonra da diğeriniz okuyun. Okumanız esnasında hocanız müdahale ederse devam etmezsiniz. Yoksa hoca kırâattaki yanlışlara karşı aşırını duyarlıdır; sert tepki gösterir, der.

Bundan sonrasını Hasan Hüseyin Varol hoca şöyle anlatır:

“Ben de Tevbe Suresi'nin ‘Ey iman edenler, önce yakın çevre-

nizdeki kâfirlerle savaşın ki sizde bir güç ve kuvvet olduğunu görsünler. Ve iyi bilin ki Allah mutakilerle beraberdir.’ anlamına gelen ayetten başlayarak surenin sonuna kadar (Tevbe, 123-129 ayetlerini) okudum. Süleyman Necati Efendi okuyuşum esnasında olumsuz bir tepki göstermedi.⁽¹³⁾

Süleyman Necati Efendi namazı kıldırıktan sonra hücrede (imam odasında)

- Oğlum seni İstanbul'a gönderiyim, orada benim talebem vardır, Enderunlu İsmail Efendi. Ondan talim dersi alırsın, ifadesinden bendeki kabiliyeti sezdiğini anlamıştım. Fakat ben

- Babamın maddi durumu iyi değil, dedim, Uncu Recep'e dönerek:

- Bu çocuğun ihtiyacını gör ve gönder, dedi. Bu tavsiye üzerine iki sene İstanbul'da kaldım. Hocanın öğrencisinden ders aldım. 1978 yılında yapılan Kur'anı Kerimi güzel okuma yarışmasına Konya'ya temsilen katıldım.

İstanbul Beyazıt Camiinde yapılan yarışmaya Türkiye genelinde 40 hafız katılmıştı. Komisyon üyeleri arasında Şeyhülkurra **Abdurrahman Gürses** Hoca (1909-1999) da vardı. Ben okumaya başladığım zaman Abdurrahman Gürses Hoca komisyon üyelerine ‘enderuni’ diyerek kırâatı hangi üstattan aldığımı bildirmişti. Yarışmanın sonunda Konya'dan Hasan Hüseyin Varol olarak beni birinci, İsmail Biçer'i ikinci olarak ilan ettiler. Meslek hayatımda Süleyman Necati Efendi'nin cesareti, giyimi,

(10) D.İ.B. Dosya 1947/0141 sicil no'lu dosya.

(11) Ağazade Osman Efendi (Koçbeker) (1899-1967) için bkz. Caner Arabacı, “Ağazade Osman Efendi (Koçbeker)”, Konya Ansiklopedisi, C. 1, s. 37, 38; Mehmet Ali Uz, “Ağazade Hacı Osman Efendi”, Konya Alimleri ve Vellileri, Meram Belediyesi Yayınları, 2013, s. 512, 513.

(12) Hasan Hüseyin Varol, Yaşadıklarım ve Gördüklerim, Hayra Hizmet Vakfı Yayınları, Eylül 2015 Konya.

(13) 25.03.2014 Hasan Hüseyin Varol ile Söyleşi.

حضرت مولانا صاحب
 اسما علیہ السلام فی اللہ ووفی اللہ بواجب ورضاء
 فضیلت وجمیل الشیخ فہم
 بزم خدیجی حاجی حیدر علی و استفسار عبارتی و المسار
 تلمیذی و استفسار ایوم . جناب مہین سلطان حضرت نیک لطف و عیاشی
 و سایہ فیض حضرت سائیدہ حاجی و روحانی شاہ شہید حضرت
 خالد و نو فیض حضرت ضیاء احمدیہ فطیور ایوم و فہم زودہ
 سہاربان و یوب کیدہ پورہ و فہم زودہ سہاربان ایوم کبھی پورہ
 باب الحیاسدن رد ایوم کیدہ ایمان و مقام کمالدہ . باب عیاشیہ
 دنا و نوبہ علیہ کادور اولیور فہم ایوم نامم زودہ . زودہ ایوم زودہ
 فہم زودہ ایوم دنا و نوبہ ایوم فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم
 ایوم فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم
 فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم فہم ایوم

Süleyman Necati Özus'un 22 Mart 1334 - 1918 tarihli mektubu.

"Huzur-ı Fâzîlânelerine
 Es-Selâmü aleyküm ya eyyüha'l-ahun fi'llâh vefkakellâhu bimâ
 yuhibbû ve yerzâhu
 Faziletlü cemîlü'ş-şiyem efendim,
 Bizim fırıncı Hacı Hasan ile selam ve istifsâr-ı ulyânızı ma'a'l-mesâr
 telakkî ve istibşâr etdim. Cenâb-ı feyyâz-ı mutlak hazretlerinin luff
 ve inâyeti ve sâye-i feyz-i hazret-i risâletpenâhî ve rûhâniyyet-i şâh-ı
 Nakşibend Hazret-i Halid ve nûr-ı feyz-i hazret-i Ziyâ-i Ahmedîde
 kıtmîr olduğum o kapılarda sâyebân olup gidiyorum. Ve o kapıların
 sâhibi bizim gibi âcizlerin bâb-ı ilticâsından red etmeyeceğine
 îmân ve itikâdım berkemâldir. Binâenaleyh hassaten du'â ve
 tevçih-i ulyânızdan dür olmayacağıma da emniyet-i tâmmım vardır.
 Lehü'l-hamd ve'l-minhü sevâib ve avâruzdan masûn ve âfiyet üzere
 olduğumuzu bi'l-arz ve takdîm-i ihtirâmâtla kesb-i şeref eylerim
 efendim.
 Fî 22 Mart sene 1334
 Akşehir'de Süleyman Necati
 Faziletli kadı efendi biraderimiz âfiyet üzere olup hisse-i arz-ı necât
 eder."

"Faziletli, güzel huylu efendim,
 Bizim fırıncı Hacı Hasan ile selam ve yüce hatrınızı sevinçle öğrendim ve
 sevindim. Allah'ın lutfu, Hz. Peygamber'in inayeti, Şah-ı Nakşibend Hz.
 Halid'in ruhaniyeti ve bağlı olduğum Ahmet Ziyaüddin (Gümüshanevi)'nin
 feyizleri ile korunup gidiyorum. Ve o kapıların sahibi bizim gibi acizleri
 iltica kapısından reddetmeyeceğine iman ve itikadım tamdır. Binaenaleyh
 özellikle dua ve yüce ilginizden ayrı olmayacağıma da güvenim
 tamdır. Allah'a hamd olsun sevap ve arzlardan masun ve âfiyet üzere
 olduğumuzu arz ve hürmetle takdim etmekten şeref duyarım efendim.
 22 Mart 1334
 Akşehir'de Süleyman Necati"

dik duruşu Kur'an-a hizmet aşkı her zaman bana rol model olmuştur."⁽¹⁴⁾

Hasan Hüseyin Varol hocalarının izinden giderek Haydar Albayrak ve İsmail Ketenci'nin hafızlıklarını bitirttiği, İsmail Öden ile Mahmut Sami Ramazanoğlu Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencisi Ahmet Eryılmaz'a talim ile ilgili bütün bilgileri aktararak Konya'ya 2002, 2004 ve 2005 yıllarında Türkiye dereceleri, 1997 yılında hafızlık alanında Dünya dördüncülüğünü kazandırmıştır.

Süleyman Necati Efendi ömrünün son günlerinde öğrencisinin birine

- Oğlum ben isteseydim Akşehir'de çok gayrimenkul alabilirdim. Ama işte gördüğün gibi kiracı olarak oturduğum evden gidiyorum, der. 31 yıl Akşehir'de hizmet ettikten sonra 28.5.1953 tarihinde vefat etmiştir.

Kabir taşında:
 "1860-1953 Babı Meşihattan
 İstanbul müderrislerinden
 Şeyhü'l-Kurra Darü'l-Huffaz
 kurucusu
 Akşehir müftüsü"

yazılıdır.

Otuz bir yıl Akşehir'e din eğitimi ve öğretim alanında hizmetin karşılığı olarak Akşehir'de yapılacak olan camii, Kur'an kursu gibi eserlere isminin verilmesinin uygun olacağını teklif ve tartışmalarını mahalli basından öğreniyoruz.⁽¹⁵⁾ İslam Dini'nin ana kaynağı Kur'an'a hizmet edenleri onurlandırmak bir vefa gereğidir. Bu vefayı Akşehir Müftülüğünden bekliyoruz.

(14) 06.02.2009 ve 25.03.2015 Hasan Hüseyin Varol ile Söyleşi.
 (15) 02.05.2014 - 11.03.2014 Akşehir Postası Tahsin Çalışır.